

54 | KULTURA |

SLOVENSKI REDATELJ VITO TAUFER na Dubrovačkim ljetnim igrama priprema posljednju, četvrtu premijeru. Predstava 'Oluja' izvodit će se na Lokrumu od 20. kolovoza, a to je prvi put da Taufer radi na Igrama. Kaže da je okvir 'Oluje' na prvi pogled bajkovit, ali su iznenađujuće paralele sa stvarnim događajima

Razgovarala ZRINKA VRABEC-MOJZEŠ Foto DUBROVAČKE LJETNE IGRE, MARKO ERCEGOVIĆ

Posljednja, četvrta dramska premijera na ovogodišnjim jubilarnim Dubrovačkim ljetnim igrama je „Oluja“ Williama Shakespearea, koja će u režiji Vite Taufera biti izvedena na Lokrumu 20. kolovoza. Uz redatelja Taufera i dramaturginju Vesnu Đikanović, koji su ujedno i autori adaptacije, autorski tim predstave čine scenografkinja Andreja Rondović, kostimograf Alan Hranitelj, autori glazbe Damir Martinović Mrle i Ivanka Mazurkijević te koreograf Leo Mujić.

U predstavi igra jaka glumačka ekipa: Luka Peroš kao Prospero, Dušan Gojić kao Alonso, Siniša Ružić kao Stefano, Frano Dijak kao Kaliban, Filip Šovagović kao Gonzalo, Sven Šestak kao Trinculo, Marinko Leš kao Antonio, Ružica Maurus kao Miranda, Robert Španić kao Sebastijan, Adrian Pezdirc kao Ariel, Lovro Rimac kao Ferdinand, Edi Jer-tec kao kapetan, a Bojan Beribaka, Marko Capor, Matia Pijević i Denis Tomić kao mornari, vilenjaci

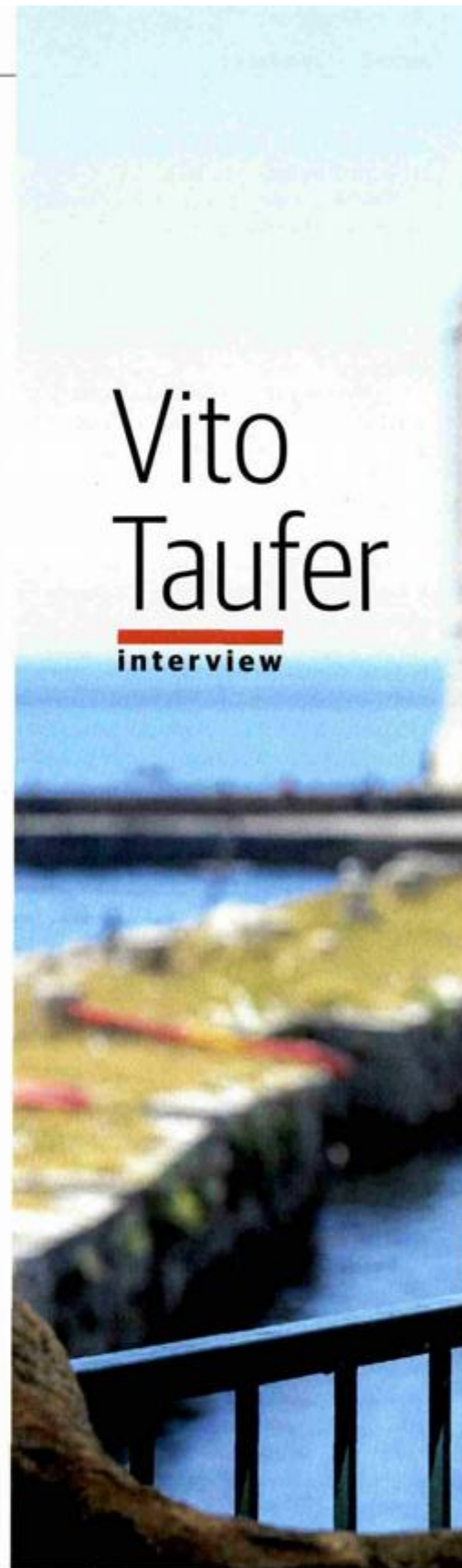
**'NE VIDIM RAZLOG
da teatar inzistira
na prepoznavanju
fenomena naše
stvarnosti. Sve
manje smo sposobni
razumjeti jezik poezije
i sve nesposobniji
aktivirati svoju maštu'**

i duhovi. Proslavljeni i nagrađivani slovenski redatelj Vito Taufer diplomirao je na Akademiji za gledališće, radio, film in televiziju u Ljubljani. Od 1989. zaposlen je kao kućni redatelj Slovenskog mladinskog gledališča. Suradivao je s brojnim teatrima diljem regije te za svoj rad primio brojna međunarodna priznanja. Njegove predstave danas su stalno mjesto slovenskih i međunarodnih festivala u Europi i svijetu. U njih Taufer uvodi pop ikonografiju, tehniku paralelne dramaturgije i druge novitete kojima je bitno označio kazališnu produkciju osamdesetih i devedesetih godina. Režirao je sedamdesetak predstava te u nekima od njih bio i glazbenik, a ostvario je i nekoliko scenografija i kostimografija. U svojoj višedesetljetnoj karijeri puno je režirao i po Hrvatskoj, u ZKM-u, HNK-u Zagreb, i HNK-u Ivana pl. Zajca gdje je ostvario kultne predstave, poput Gogoljeva „Revizora“, Krležina „Kraljeva“, „Kralja Leara“, „Ukročene goropadnice“ „Ljepotice i zvijeri“ J-Zlo Tondini po motivima bajke Jeanne-Marie Le Prince de Beaumont te „Maskaradu“ Ljermontova. Prošle godine u pulskom Istarskom narodnom kazalištu režirao je komediju „Kad je stao svijet“ prema tekstu Dore Delbianco.

Uoči premijere „Oluje“ na Dubrovačkim ljetnim igrama, Vito Taufer dao je intervju tjedniku Nacional.

NACIONAL: U svojoj bogatoj karijeri režirali ste puno u Hrvatskoj - i u ZKM-u, i u zagrebačkom HNK-u, i u HNK-u Ivana plemenitog Zajca u Rijeci, i u Puli, no ovo vam je prvi put na Dubrovačkim ljetnim igrama. Jeste li se iznenadili kada je stigao poziv Senke Bulić i jeste li se odmah usuglasili oko „Oluje“?

Prošlog ljeta vozio sam se u Budvu, gdje smo za njihov festival radili „Radovana Trećeg“. Bio sam baš stao i divio se prvom pogledu na novi

'Razveselio me prijed 'Oluju' jer ju već neko v

Log Senke Bulić baš za vrijeme želim postaviti'

■ 'Podjela je strašno važna i kompleksna stvar', kaže Taufer kojemu u 'Oluji' igra imponzantna glumačka ekipa

Pelješki most kad me zvala Senka s prijedlogom da sljedećeg ljeta režiram „Oluju“ na Lokrumu. Ideja je bila fenomenalna, naročito zato što sam već neko vrijeme razmišljao gdje bih mogao napraviti „Oluju“. Razveselili su me prijedlog i izazov, a osobito zato što sam mogao birati glumce iz široke ponude svih hrvatskih kazališta. S dramaturginjom Vesnom Đikanović dugo smo radili na pripremi. Tijekom cijelog ožujka imali smo intenzivne probe s glumcima. U Gavelli su nam dali prostor. Dobro smo se pripremili tako da smo u Dubrovniku u relativno kratkom vremenu mogli postaviti predstavu.

NACIONAL: Režirali ste i Shakespeareove „Hamleta“, „Kralja Leara“ i „Ukročenu goropadnicu“. Po čemu je „Oluja“ posebna? Što u vašoj interpretaciji predstavlja Prosperov otok?

Okvir „Oluje“ je na prvi pogled potpuno bajkovit, a iznenađujuće su paralele sa stvarnošću i stvarnim povijesnim događajima za kaotične vladavine Jamesa I Stuarda koje je Shakespeare vješto upleo u priču - počevši od oluje u Sjevernom moru koju je vladar jedva preživio vraćajući se sa svog vjenčanja u Norveškoj i zbog koje su osudili nekoliko ljudi, optuženih da su magijom stvorili oluju s namjerom da u njoj strada kralj. Zatim, vjenčanje Jamesove kćeri u svrhu učvršćivanja njegove političke pozicije u Europi u vrijeme vjerskih sukoba, početak organizirane i intenzivne engleske kolonizacije Irske i Amerike, ironiziranje tada popularne ideje utopije i puritanstva, spominjanje Novog svijeta, atmosfera rata svih protiv svijeta, slika svijeta u kojem je građanski rat pred vratima. To je duhovita i ironična, krvava i brutalna priča o političkim spletkama, sukobu autoritarnosti i novih demokratskih ideja. Shakespeare ironično završava Mirandinom konstatacijom kako je prelijep Novi svijet i novi čovjek. Taj „happy end“ u kojem Shakespeare meditira o budućnosti čovječanstva i civilizacije, u tom kontekstu razumijem kao ironičan danak političkim zahtjevima i konvencijama.

NACIONAL: Kakve su paralele Shakespeareove tragične komedije sa suvremenošću?

Nikakav problem nije pronaći paralele s krizama, tenzijama, dilemama i sukobima današnjice, osobito zato što se mnogo toga nastavlja od početka Novog vijeka, „civiliziranja Novog svijeta“ i traženja i uspostavljanja novih društvenih koncepata i poredaka. S druge strane, ruku na

'ČESTO SE USUDIM za ulogu izabrati glumca koji možda ni sam ne vjeruje da to može. Važno je da je uloga za glumca izazov, da preko uloge otkrije u sebi dimenzije kojih nije bio svjestan'

srce, nikakvog razloga ne vidim da teatar inzistira na aktualiziranju i podcrtavanju paralela i konkretnom direktnom prepoznavanju fenomena naše društvene, političke stvarnosti. Nažalost, sve manje smo sposobni razumijevati jezik poezije, metafora i sve nesposobniji aktivirati svoju maštu. Moje je iskustvo da bilo koja stara bajka ima često mnogo više poruke i naboja, bez nasilne pretenzije za odražavanje dokumentarne aktualne stvarnosti koju ionako gledamo u TV vijestima.

NACIONAL: Naime, iako se tehnologija promijenila, nasilje, borba za vlast i opsjednutost moću ostaju dominantne osobine ljudske prirode. Kako ste to istaknuli u ovoj adaptaciji Shakespeareova teksta?

Nasilje i borbu za vlast nije potrebno isticati jer je sve to u prvom planu. Kroz paralelizam, a to je česta Shakespeareova dramaturška finta,

■ Taufer ne zna hoće li 'Oluja' gostovati, ali želio bi da predstavu vidi što šira publika

gledamo krvoločne spletku visokih političara i (malo pojednostavljeno) grupe pijanaca. Ljudski rod prožima bezgranična volja za moći i tjera na borbu svih protiv svijeta.

NACIONAL: U predstavi igraju dokazane glumačke zvijezde - Luka Peroš, Dušan Gojić, Siniša Ružić, Franjo Dijak, Filip Šovagović, Sven Šestak, Marinko Leš... Jeste li ih sami birali, kako ste napravili podjelu i kako zajedno funkcionirate?

Glumce za svoje predstave biram sam, ali uvijek sam i po tom pitanju otvoren za dobre savjete dramaturga, umjetničkog vodstva, drugih glumaca itd. Često se usudim za određenu ulogu izabrati glumca koji možda ni sam ne vjeruje da to može. Važno je da je uloga za glumca izazov, da možda preko uloge otkrije u sebi dimenzije kojih nije bio ili nije htio biti svjestan. Podjela je strašno važna i kompleksna stvar. Glumačka ekipa treba funkcionirati i kao dobar tim.

NACIONAL: Predstava igra na Lokrumu, a to je čaroban ambijent sam po sebi, kako se u taj prostor uklopila scenografija Andreje Rondovića i glazba koju rade Damir Martinović Mrle i Ivanka Mazurkijević? Kako ste zadovoljni suradnjom, jeste li se međusobno prepoznali?

Andreja je strašno interesantna i sposobna mlada scenografkinja koju sam upoznao radeći na ovoj predstavi. Mrleta znam još iz osamdesetih, a Ivanu sam tek upoznao. Sa svima će mi biti jako dragi raditi i ubuduće.

NACIONAL: Koreografiju potpisuje proslavljeni koreograf Leo Mujić - koliko su ples i plesni pokreti važni u predstavi?

Ne radi se samo o plesu i plesnim pokretima, nego o jeziku predstave koji je, naravno, u velikom dijelu vezan uz određenu stilizaciju koju zahtijeva žanr poetične i muzičke drame kakva je, na kraju krajeva, „Oluja“. Muzika ima u „Oluji“, kao što je to često kod Shakespearea, veoma važnu dramaturšku funkciju. Nije čudno što su nakon ponovnog otvaranja kazališta, nakon zabrane u vrijeme građanske revolucije u Engleskoj 17. stoljeća, „Oluju“ smjestili pretvorili u mjuzikl. Kasniji romantični pristup imao je manje smisla za humor, a više sluha za mistifikaciju i demonske razine priče.

NACIONAL: Hoće li ova „Oluja“ igrati još negdje, planirate li turneju, možda u Sloveniju?

Takvi planovi nisu u mojim rukama. Ali, naravno, želio bih da predstavu vidi što šira publika.